

PATVIRTINTA:

Skuodo Bartuvos progimnazijos direktoriaus

(dokumento sudarytojo pavadinimas)

2024m. vasario 28d. įsakymu Nr. V-20

(data, dokumento rūšies pavadinimas)

ATLIEKANČIO SUVIRINIMO DARBUS „KEMPU“

(darbuotojo profesijos pavadinimas)

DARBUOTOJO SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA Nr. 15**I. BENDROJI DALIS**

- 1.1. Suvirintojais su kempu gali dirbti asmenys, ne jaunesni kaip 18 metų amžiaus, susipažinę su įrenginio eksploatavimo taisyklėmis, apmokyti, praėję privalomą (periodinį) sveikatos patikrinimą, išklause (pasirašytinai) įvadinį saugos ir sveikatos, gaisrinį įvadinį ir darbo vietoje, saugos ir sveikatos darbo vietoje, elektroaugos personalo instruktavimus.
- 1.2. Darbuotojai periodiškai instruktuojami pagal įstaigoje nustatytą instruktavimo tvarką.
- 1.3. Draudžiama į darbą ateiti neblaiviam, darbo metu gerti alkoholinius gėrimus, naudoti narkotines medžiagas.
- 1.4. Darbuotojas privalo laikytis darbo tvarkos taisyklių, vykdyti įstaigos darbuotojų saugos ir sveikatos norminių teisės aktų reikalavimus.
- 1.5. Darbuotojas, pastebėjęs kitą neblaivų darbuotoją, privalo apie tai nedelsdamas pranešti administracijai ar prevencijos komisijai ir, esant reikalui, imtis priemonių galimai nelaimei užkirsti.
- 1.6. Darbo ir poilsio režimas:
 - 1.6.1. konkretus darbo ir poilsio režimas, papildomų ir specialių pertraukų skaičius, poilsio vieta nustatomi darbo tvarkos taisyklėse.
 - 1.6.2. pietų pertrauka ne trumpesnė kaip 30 min.
- 1.7. Apie darbo metu pastebėtus trūkumus, trukdančius saugiam darbui, priešgaisrinių ir darbo higienos reikalavimų vykdymui, pranešti darbų vadovui.
- 1.8. Rūkyti tik tam skirtose ženkla is pažymėtose ir tinkamai įrengtose vietose, kuriose yra indas nuorūkom s dėti bei gesinimo priemonės.
- 1.9. Žinoti pirmines gaisro gesinimo priemonės, jų veikimo principus, panaudojimo galimybes, savo veiksmus kilus gaisrui.

1.10. Asmens higienos reikalavimai:

- 1.10.1. prieš pertraukas ir po darbo švariai nusiplauti rankas su muilu;
- 1.10.2. draudžiama eiti į visuomeninio maitinimo įstaigas apsirengus nešvariais rūbais;
- 1.10.3. nelaikyti kartu savo rūbų su darbo rūbais.

1.11. Apie darbo metu pastebėtus trūkumus, trukdančius saugiam darbui, gaisrinių ir darbo higienos reikalavimų vykdymui, pranešti įstaigos savininkui.

1.12. Įvykus nelaimingam atsitikimui, būtina nukentėjusiam suteikti pirmąją pagalbą. Reikalui esant, iškviesti skubiąją medicinos pagalbą **bendruoju pagalbos telefonu – 112.**

1.13. Darbuotojui pažeidusiam šios instrukcijos reikalavimus, taikoma LR įstatymų nustatyta atsakomybė.

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

2.1. Profesinės rizikos veiksniai:

- 2.1.1. elektros srovės poveikis. Paveikus elektros srovei, netenkama sąmonės, sutrinka arba nutrūksta širdies veikla bei kvėpavimas, o kartais ištinka ir staigi mirtis;
- 2.1.2. netvarkingi įrenginiai, įrankiai, keliai, grindys, laiptai ir kt. – galimos traumos;
- 2.1.3. išlydytos metalo kibirkštys – galimas nudegimas;
- 2.1.4. ultravioletinis spinduliavimas;
- 2.1.5. šiluminis spinduliavimas;
- 2.1.6. suvirinimo aerozoliai – kenkia kvėpavimo organams;
- 2.1.7. netvarkinga, neparuošta darbo vieta – galimos traumos.

2.2. Saugos priemonės:

- 2.2.1. apsisaugojimui nuo elektros traumų reikia sekti, kad nebūtų pažeista laidų ir kabelių izoliacija, įrenginiai turi būti patikimai įžeminti;
- 2.2.2. suvirinimo darbus reikia atlikti tik su izoliacinėmis pirštinėmis. Tokios pirštinės apsaugo nuo elektros smūgių, apsaugo nuo kenksmingo ultravioletinio švytėjimo, o taip pat nuo šlako ir karšto metalo kibirkščių;
- 2.2.3. kojų apsaugai dėvėti izoliuotą avalynę, ši avalynė turi būti saugiai izoliuota ir dirbant drėgnomis sąlygomis. Negalima naudotis pusbačiais, nes galima nusideginti karštu metalo šlaku;
- 2.2.4. kūno apsaugai dėvėti spec. kostiumą, negalima dėvėti sintetinių rūbų;
- 2.2.5. negalima žiūrėti į suvirinimo šviesą neapsaugotomis akimis, būtina naudotis apsaugine kauke su šviesos filtru. Suvirinimo metu gaunama ne tik šviesos ir šilumos spinduliavimo, bet ir skleidžia ultravioletinį spinduliavimą, kuris skatina aklumą ir nudegimus. Ultravioletinis

- spinduliavimas, nesant asmeninių apsauginių priemonių, pasireiškia po kelių valandų, sukelia labai didelį akių skausmą;
- 2.2.6. atliekant suvirinimo darbus patalpose, būtina vėdinti patalpas, nes suvirinimo metu susidaro daug medžiagų ir kenksmingų medžiagų; apsaugojimui nuo suvirinimo dujų ir oro užterštumo, dėvėti respiratorių arba dujokaukę;
- 2.2.7. saugantis nuo griuvimo, suvirinimo detales, gaminius ir atliekas sudėti tvarkingai, sausai išvalyti slidžias grindų dangas;
- 2.2.8. apsaugojimui nuo galimų traumų, laikytis mechanizmų eksploatavimo instrukcijų reikalavimų, naudoti tvarkingas darbo priemones;
- 2.2.9. darbo metu būtina naudoti triukšmą mažinančias priemones arba trumpinti triukšmo trukmę. Įrengimų triukšmas gali sukelti galvos skausmus ir veikia periferinę nervų sistemą;
- 2.2.10. darbo vieta turi būti gerai apšviesta.
- 2.2.11. akių apsaugai dėvėti apsauginius akinius su šviesos filtru;
- 2.2.12. dirbant patalpose turi būti įrengti poilsio, asmeninės higienos kambariai, jie aprūpinti pirmosios pagalbos priemonėmis;
- 2.2.13. dirbantys su įrenginiais, turi būti aprūpinti reikiama darbo rūbais, avalyne, asmeninės apsaugos priemonėmis.
- 2.2.14. elektrinio suvirinimo įrenginius prižiūrėti turi elektrotechnikos darbuotojai, turintys ne žemesnę kaip VK elektrosaugos kvalifikaciją, kad jie būtų tvarkingi eksploatavimo metu.

III. DARBUOTOJO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ

- 3.1. Prieš pradėdamas dirbti, darbuotojas privalo:
- 3.1.1. patikrinti ar:
- 3.1.1.1. pakankamai apšviesta, tvarkinga darbo vieta (jei reikia, ją susitvarkyti);
- 3.1.1.2. tvarkingi pusautomačio elektros kabeliai, šakutė ir šakutės lizdas;
- 3.1.1.3. patikimai įžemintas pusautomatis (jei reikia, jį įžeminti, prieš tai pranešus elektrotechniniam personalui);
- 3.1.1.4. pakankamai yra suvirinimo vielos (jeigu reikia, įdėti naują ritėį);
- 3.1.1.5. patikimai pritvirtinti apsaugai;
- 3.1.1.6. tvarkingas angliarūgštės balionas bei jo reduktorius, pakankamas dujų slėgis;
- 3.1.1.7. tinkamai paruoštas suvirinimo pistoletas; nustatyti vielos padavimo greitį;
- 3.1.1.8. veikia ir tvarkingas angliarūgštės kaitinimo įrenginys;
- 3.1.1.9. veikia vėdinimo sistemos.
- 3.2. Įstaigos vadovo gauti darbo užduotį.

3.3. Apie visus pastebėtus gedimus pranešti ūkininkui.

IV. DARBUOTOJO VEIKSMAI DARBO METU

4.1. Darbuotojui draudžiama:

- 4.1.1. dirbti, kai atidaryti arba nuimti pusautomatžio apsauga;
- 4.1.2. virinimo metu reguliuoti įtampą;
- 4.1.3. naudoti kabelius su pažeista izoliacija, netvarkinga šakute;
- 4.1.4. virinimo metu stumdyti pusautomatį;
- 4.1.5. savarankiškai šalinti gedimus;
- 4.1.6. tikrinti ir reguliuoti iš elektros tinklo neišjungtą pusautomatį;
- 4.1.7. dirbti nesinaudojant asmeninėmis apsaugos priemonėmis (akiniais, skydeliu su šviesos filtrais, pirštinėmis, ugniai atsparia specialiąja apranga ir apavu).

4.2. Suvirinimo pistoletą reikia prijungti prie universalios jungties ir ranka užsukti fiksuojančiąją veržlę.

4.3. Jei darbo metu prireikia įdėti į pusautomatį naują vielos ritę, būtina:

- 4.3.1. išjungti pusautomatį iš elektros tinklo;
- 4.3.2. atidaryti viršutinį dangtį;
- 4.3.3. atitraukti svirtį, prispaudžiančią vielą prie ratuko;
- 4.3.4. uždėti ritę su viela ant stebulės taip, kad joje esantis fiksatorius pataikytų į atitinkamą skylutę, esančią ritės korpuse. Vielos vyniojimosi kryptis turi būti paduodančiųjų ratukų link ir i nuo ritės apačios;
- 4.3.5. iš ritės atvynioti vielos pradžią ir nukirpti sulankstytą dalį;
- 4.3.6. į vielos pradžią (apie 20 cm) ištiesinti ir patikrinti, ar nėra užvartų (jeigu reikia, apdildyti). Aštri vielos pradžia gali pažeisti suvirinimo pistoleto vielos kreipiamąjį vamzdelį, antgalį arba ranką, kitą kūno dalį;
- 4.3.7. įkišti vielą į kreipiamojo vamzdelio vidų, patikrinti, ar ji pateko į paduodamųjų ratukų — griovelį, ir įveržti prispaudžiančiąją svirtį;
- 4.3.8. į suvirinimo pistoletą įsukti antgalį, atitinkantį vielos skersmenį, įjungti pusautomatį, perjungti suvirinimo režimo jungiklį į nenutrūkstamo virinimo padėtį ir nustatyti didžiausią vielos padavimo greitį;
- 4.3.9. ištempus suvirinimo pistoleto žarną, paspausti pistoleto jungiklį. Kai vielos pradžia pasirodys; iš antgalio. Jungiklį atleisti. Vielai užstrigus, antgalį atsukti, pro jį prakišti vielą ir vėl užsukti;
- 4.3.10. reguliavimo varžtu įveržti prispaudžiamą ratuko svirtį tiek, kad viela būtų lygiai paduodama į kreipiamąjį vamzdelį ir tolygiai išlįstų iš antgalio;

- 4.3.11. sureguliuoti ritės stebulės stabdį taip, kad sustojus paduodantiesiems ratukams ritė sustotų, kad t. y. nesumažėtų vielos įtempimas. Stabdys reguliuojamas spyruoklės įtempimu.
- 4.4. Darbo metu būtina kruopščiai pritvirtinti minusinio kabelio gnybtą prie suvirinamos detalės. Gnybto su suvirinama detale lietimosi plotas turi būti kiek galima didesnis. Nuo suvirinimo vietos reikia nuvalyti dažus ir rūdis.
- 4.5. Būtina:
- 4.5.1. valyti dujų tūtą kelis kartus per dieną;
- 4.5.2. tikrinti tūtos izoliaciją (vizualiai);
- 4.5.3. nuo srovės antgalio kiekvieną darbo dieną valyti metalo purslus. Draudžiama naudoti susidėvėjusį antgalį.

V. DARBUOTOJO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

- 5.1. Įvykus nelaimingam atsitikimui, būtina pranešti **tiesioginiam vadovui**, kreiptis į artimiausią gydymo įstaigą, o reikalui esant, iškviesti skubiąją medicininę pagalbą ir iki tyrimo pradžios išsaugoti įvykio vietą tokią, kokia buvo nelaimingo atsitikimo metu, jei tai negresia kitų darbuotojų gyvybei.
- 5.2. Įvykus nelaimingam atsitikimui darbe, pakeliui į darbą ar iš darbo, reikia pačiam arba per kitus asmenis apie atsitikimą ir jo aplinkybes pranešti **tiesioginiam vadovui**.
- 5.3. Kilus gaisrui, reikia iškviesti ugniagesius **bendruoju pagalbos telefonu-112** ir turimomis priemonėmis gaisro gesinimo priemonėmis gesinti gaisrą, nedelsiant informuoti **įstaigos vadovą**. Kilus pavojui sveikatai arba gyvybei, išeiti iš pavojingos zonos.
- 5.4. Įvykus avarijai, nedelsiant išjungti suvirinimo aparatą, nedelsiant informuoti **įstaigos vadovą** ir išeiti iš pavojingos zonos.

VI. DARBUOTOJO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

- 6.1. Baigęs darbą, darbuotojas privalo:
- 6.1.1. išjungti pusautomatį iš elektros tinklo;
- 6.1.2. užsukti angliarūgštės baliono ventili;
- 6.1.3. nuo pusautomatžio nuvalyti dulkes, purvą, patikrinti sujungimus;
- 6.1.4. nuvalyti susioksidavusius kontaktus, jei reikia, juos paveržti;
- 6.1.5. pastatyti pusautomatį į tam skirtą vietą;
- 6.1.6. sutvarkyti darbo vietą;
- 6.1.7. nusiimti apsaugines priemones. Nusivilkti darbo rūbus, apžiūrėti, ar jie tvarkingi ir švarūs, padėti į jiems skirtą vietą;

6.1.8. šiltu vandeniu su muilu nusiplauti rankas ir nusiprausti.

6.2. Informuoti įstaigos vadovą apie darbo metu pastebėtus trūkumus, gautas traumas, susijusias su darbu, ūmius sveikatos sutrikimus.